



11

## נוח ההתמודדות של הבינוני

### תניא לקוטי אמרים | פרק יד

#### ועשה טוב

מדרגת הבינוני, כפי שהיא מתפרשת בספר התניא, היא מדרגה עליונה מאוד: הבינוני שלם במעשיו, בדיבוריו ובמחשבותיו, וברור לו שלא יעשה רע לעולם. נראה שזוהי מדרגה ליחידי סגולה, אולם אדמו"ר הזקן מלמד אותנו שכל יהודי צריך לשאוף למדרגה זו ואף יכול להגיע אליה, משום שהבינוני אינו נדרש לבטל את הרע שבליבו, אלא רק לא להביאו לידי ביטוי. כך מתפרש הפסוק "סור מרע ועשה טוב": אדם מצווה לסור מן הרע שבקרבו, לא להישמע לו, אך איננו מצווה **להפוך** את הרע לטוב, אלא רק **לעשות** טוב. הנפש הבהמית, על תאוותיה ומידותיה הרעות, קיימת בליבו לעולם, אך בכל רגע ורגע הוא מסוגל להתגבר עליה ולהישמע רק לנפשו האלוקית.

למדנו שהיתרון של השכל על הרגש משמש את הבינוני בהתגברות על נפשו הבהמית: גם אם יש בו רצונות ותאוות, ההחלטה השכלית שהוא אינו רוצה לעבור על רצון ה' מאפשרת לו לגבור עליהן, אבל עבודת ה' מתוך התאפקות תמידית אינה שלמה, אדם צריך לעבוד את ה' מתוך רגשות קודש, רצון והתלהבות, ולא רק מתוך שליטה ואיפוק.

איך אפשר לייצר רגשות קודש בתוכנו? בעל התניא מלמד אותנו שרגשות הקודש האלה כבר מצויים בנו, ועלינו רק לגלות אותם.

#### למסור את הנפש

יש תכונה מיוחדת המצויה בכל יהודי, אפילו ב"קל שבקלים" - אדם שאינו מכבד את התורה והמצוות כלל. זוהי מסירות נפש.

במשך כל הדורות יהודים מסרו את נפשם על קידוש השם. מסירות הנפש הייתה קיימת גם אצל יהודים שבמשך חייהם לא הקפידו לקיים את כל מצוות התורה, ואפילו אצל יהודים שהיו רחוקים

מאוד מתורה ומצוות, אך בשעה שעמדו מול הברירה האם לכפור בה' ולהמשיך לחיות, או למות, בחרו למות על קידוש השם. בעל התניא מסביר שהכוח לעשות זאת, כוח מסירות הנפש, בא מהאהבה הפועמת עמוק בליבו של כל יהודי, אהבה נסתרת שעל שמה נקראו ישראל "אוהבי שמך".

אהבה זו מאירה ומתגלה כאשר יהודי מבין שעליו לבחור האם הוא שייך לה' או לא. בהירות ההחלטה, והיותה חד משמעית, נוגעת בנקודה פנימית בנפש וגורמת לאדם לגלות כמה הוא אוהב את ה', ועד כמה הקרבה לה' היא הדבר החשוב לו ביותר, אף יותר מחייו, עד שהוא מוכן למסור את נפשו עליה.

פעמים רבות כאשר עולה בנו מידה רעה או תאוה רעה, הנפש הבהמית מעלה בנו "רוח שטות": אנחנו מדמים לעצמנו שמעשה כזה או אחר לא יפריד אותנו מה', ושאינן כאן בחירה אמיתית בין חיבור לה' לניתוק ממנו, וממילא כוח מסירות הנפש נשאר נסתר בעומקי הלב שלנו. בזמנים אלו אנחנו עלולים להרגיש חסרי אונים מול הרצונות הרעים השולטים בנו.

אם לא נתפתה להאמין לרוח השטות הזאת, נבין שבכל מעשה שאנחנו עושים אנו יכולים לבחור האם אנו משייכים את עצמנו לה' או לא, בכל מעשה שאינו לרצון ה' אנו מפרידים את עצמנו מה', מנתקים את הקשר. החיבור שלנו לה' תלוי בנו, בבחירתנו החופשית. ובכל מעשה אנחנו יכולים לחזקו או חלילה לנתקו.

ההבנה שבחירה בחטא היא בחירה לנתק את עצמנו מה', תעורר בתוכנו את כוח האהבה המסותרת לה', כוח מסירות הנפש, ותביא לידי ביטוי את רצוננו האמיתי - לדבוק בו בכל מחשבה, דיבור ומעשה שלנו, מבלי להפריד את עצמנו מה' כלל.

וְהִנֵּה, מִדַּת הַבִּינוּנִי, הִיא מִדַּת כָּל אָדָם וְאַחֲרֶיהָ כָּל אָדָם יִמְשָׁךְ,

שֶׁכָּל אָדָם יָכוֹל לְהִיזֵת בִּינוּנִי בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה.

כִּי, הַבִּינוּנִי אֵינוֹ מוֹאֵס בְּרַע, שֶׁזֶהוּ דְבַר הַמָּסוּר לֵלֵב...

אֲלֵא "סוּר מִרַע וְעֲשֵׂה טוֹב",

דְּהִינוּ בְּפִעֵל מִמֶּשׁ, בְּמַעֲשֵׂה דְבוּר וּמַחֲשָׁבָה, שֶׁבְּהֶם הַבְּחִירָה וְהִיכָלֵת וְהַרְשׁוּת נְתוּנָה לְכָל אָדָם לַעֲשׂוֹת וּלְדַבֵּר וּלְחַשֵּׁב גַּם מִה שֶׁהוּא נֶגֶד תַּאֲוֹת לִבּוֹ וְהַפְּכָה מִמֶּשׁ,

כִּי גַם בְּשָׁעָה שֶׁהֵלֵב חוֹמֵד וּמַתְאֲוֶה אֵיזוֹ תַּאֲוָה גְּשָׁמִית בְּהִתֵּר אוּ בְּאֲסוּר חֵס וְשָׁלוֹם, יָכוֹל לְהִתְגַּבֵּר וְלְהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנָּה לְגַמְרֵי,

בְּאֲמָרוֹ לֵלְבוֹ: אֵינֶנִּי רוֹצֵה לְהִיזֵת רִשְׁעִי אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת, כִּי אֵינֶנִּי רוֹצֵה לְהִיזֵת מְבַדֵּל וְנִפְרָד חֵס וְשָׁלוֹם מִה' אַחַד בְּשׁוֹם אַפֶּן,

כְּדַכְּתִיב: "עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מְבַדִּילִים וְגו'",

רַק אֲנִי רוֹצֵה לְדַבְּקָה בּוֹ נִפְשֵׁי רוּחִי וְנִשְׁמָתִי, בְּהִתְלַבֵּשׁ בְּשִׁלְשָׁה לְבוּשָׁיו יְתִבְרַךְ, שֶׁהֵם: מַעֲשֵׂה דְבוּר וּמַחֲשָׁבָה, בְּה' וְתוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו,

מאֲהֶבָה מְסִתֶּרֶת שְׁבִלְבִי לֵה', כְּמוֹ בֶּלֶב כָּלֵלוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ "אוֹהֲבֵי  
שְׁמִי",  
וְאִפְלוּ קַל שְׁבִקְלִים יָכוֹל לְמַסֵּד נִפְשׁוֹ עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם, וְלֹא נוֹפֵל אֲנֹכִי מִמְּנוֹ  
בְּיָדַי,  
אֲלֵא שֶׁנִּכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁבְעֵבְרָה זֶה עוֹדְנֵנוּ בִּיהֲדוּתוֹ וְאִין  
נִשְׁמָתוֹ מִבְּדִלְת מַאֲלֵהֵי יִשְׂרָאֵל, וְגַם, שׁוֹכַח אֶהְבְּתוֹ לֵה' הַמְּסִתֶּרֶת בְּלִבּוֹ,  
אֲבָל אֲנִי, אֵינְנִי רוֹצֵה לִהְיוֹת שׁוֹטָה כְּמוֹהוּ לְכַפֵּר הָאֲמָת.

## שאלות לסיכום ולחזרה:

1. איזה כוח מאפשר לכל אדם להיות בינוני?
2. מהיכן יודעים שכוח זה נמצא גם אצל 'קל שבקלים'?
3. איך מעוררים את הכוח הזה ומשתמשים בו לעבודת ה' היומיומית?